

Politika kot permanentna vojna histerija

Letošnji predvolilni spektakel je ena od najbolj bizarnih in grotesknih prireditev, kar jih je videlo to zakotje Alp. Strankarski pajaci so napihili svoje blazine, si nadeli iz časopisja narejene kape, pograbili lesene meče, zapluli kak meter od obale v Piranski zalivček in kričijo na vojno s sosednjo Hrvaško. Eni zahtevajo, da se na meji vkoplje slovenska vojska, a kaj, ko se vseh dvajset helebardistov že stiska v nekem afganistanskem oporišču. Drugi kličejo na pomoč Nato, kot da ta ne bi že pred dobrim letom razpadel ob angloameriškem pohodu na Irak. Hujskaštvo na vojno, ki smo ji priča, je bolj smešno od podobnih prizorov z začetka Dobrega vojaka Švejka. A Švejk ni smešen sam po sebi, smešen je na ozadju patriotsko pobebavljenega ljudstva, ki gre v klavnico, v kateri profitira vladajoča oligarhija. In zadeva je seveda smešna le kolikor je smešna norost, ki je izločena kot publiko razstavljen bebec. Stvar je povsem drugačna, ko norijo vsi. Takrat je Jaroslav Hašek izdajalec ljudstva. In ljudstvu se lahko smejemo šele, ko se kot lemingi umakne iz zgodovine.

Ko so v sedemnajstem stoletju izmislili državo, je bilo treba ustvariti tudi ljudstvo. Ljudje so morali premagati svoje razlike, ki jim jih je določal stan, iznajti je bilo treba skupni nacionalni jezik, uniformirati možganske vijuge, ukalupiti vrednote, izločiti sovražnike, uskladiti korakanje na paradah, pripraviti vero za rumeni tisk, pozabiti na sosede, kratka, meso je bilo treba premleti v maso za nacijo. Liberalizem je to državo sicer postavljaj v funkcijo posameznika, a ta je bil pripoznan le kot državljan, kot čevapčič iste ljudsko-nacionalne mase. Ljudstvo in država sta se vzpostavljali z izločanjem vseh, ki jih ni bilo mogoče pomasoviti, a še bolj kot to je bilo pomembno postaviti mejo in prek nje, kot možni opomin in prispevek sentimentu čredne pripadnosti, vreči tiste, ki bi utegnili štrleti iz ljudstva. Po tej logiki se je v našem zakotju, z nekajstoletno državotvorno zamudo, zgodil

prvi izbris. Ljudstvo je rabilo izbrisane kot *Endlösung* in država je dobila svojo mejo. Zavladal naj bi mir, vojna naj bi bila pregnana prek meja, bila naj bi le skrajni podaljšek politike. Odslej so se vojne bile le med državami, klala so se mobilizirana ljudstva, šlo je za premikanje meja, cilj je bil zmagoslavni mir.

Stvari so se v zadnjem desetletju nekoliko spremenile. Svet je postal odprt imperialni oder, kjer so nacionalne države izgubile svoj prvotni pomen, njihova notranja pravna arhitektonika se je razbila, država se je spremenila v skupek pragmatično povezanih agencij. Na novo razprt globalni prostor, multikulturnost, svet mogočnih korporacij, enot za hitro posredovanje, markentinskih kampanj, instant novic, epidemij aida, računalniških virusov in spama v elektronskem poštnem predalu je razkrojil domačno zavetje nacionalne države, priča smo dekompoziciji ljudstev in planetarnim migracijam. Strah in negotovost sili ljudi v izumljanje novih meja, v vedno nova izločanja, ki so obupane tehnike jalovega vzpostavljanja mej, v nove oblike čredništva, ki pa le olajšajo delo plenilcem. Hobbes je v ljudstvu in državi videl garanta varnosti in preseganja naravne vojne vseh proti vsem. Ta zgodba je zastarala. Izmislili so si humanitarno vojno, ki ne rešuje ničesar in podaljšuje krize, v katerih se angažirajo nevladne organizacije, "mirovne" sile, mednarodni razvojni projekti, lokalni nacionalpolitični hujskači itn. Julija 2001 so na civilistih v Genovi trenirali vse možne vojaške taktike teptanja množic. Septembra istega leta so islamski teroristi udarili po svojih nekdanjih političnih in finančnih mentorjih. Mednarodne sile zahoda so zasedle Afganistan, a razen še več streljanja se za ljudi tam ni nič spremenilo. Tudi invazija na Irak se je spremenila v vojno brez začetka in konca, brez jasnega cilja, celo sovražnik ni povsem znan. Živimo v svetu globalne permanentne vojne. Ta ni sredstvo zmagovalnega miru, ni podaljšek politike, temveč obratno je *modus vivendi* neoliberalnega kapitalizma, ker je pač že trg sam po sebi vojna vseh proti vsem. Vojna naj ne bi koristila razvoju trgovine, a to je malomeščanski mit, še vsak mešetar je obogatel v vojni, kaj šele megakorporacije, ki jih poganja vojna industrija. Če politika ne omejuje vojne logike trga, potem ta vlada politiki. Politika je danes podaljšek vojne. A stvar funkcionira le v globalnem okolju, kjer je sovražnik nedoločljiv in neoprijemljiv. Vojna proti terorizmu je paradigmatška: teror ogroža vse, celo šolarje v pozabljenem mestecu, hkrati pa so možni teroristi vsi. Fronte oz. meje ni. Vojna je povsod, civilne žrtve niso kolateralne, naključna stranska škoda vojaških operacij, kolateralne je njihov smoter. Ne štejejo se pobiti sovražni vojaki, njihov delež med žrtvami je zanemarljiv, štejejo "naključno" pobiti. Vest dneva, ki se lahko prodaja na poročilih, so pomotoma zbombardirani svatje. Pa ne zato, da bi zbudili sočutje pri ljudeh, temveč zato, da bi nas navadili na vseprisotnost vojne in nas otopeli. "Vaše vojne, naši mrtvi!", so vzklikale multitudine v Španiji in v svetu, ko so spoznale novo igro sistema, ki živi od tega, da proizvaja negotovost.

V permanentni globalni vojni se oblast ne legitimira na pravni način, vojna je vedno suspendirala pravice. V vojni dobi podporo tisti, ki ti ponuja preživetje oz. varnost. Najmočnejši svetovni akterji so zamenjali besedišče: namesto o človeških pravicah govorijo o varnosti. Da bi jo dosegli, pa morajo suspendirati pravice vsem, ne le sovražnikom, kajti potencialni sovražniki oz. teroristi smo vsi. Ne gre za vojno, ki bi gasila, temveč za vojno, kjer je treba dodajati vedno nova netila.

Te logike so se hitro navzeli tudi tukajšnji strankarski politiki. Če je bil nekoč predvolilni boj čas skrajne zaostritve medstrankarskih obračunavanj, se zdi, da danes strankarsko politiko v državi, ki nima več prave funkcije, obvladuje permanentni predvolilni boj. Zato so v času pred volitvami stališča še bolj skrajna, v deželi, ki pa šteje toliko prebivalcev kot Milano (a je gospodarsko daleč pod njim), pa ta skrajnost neogibno dobi groteskno in bizarno podobo klicanja po vojaškem določanju mej. Smešno je tudi to, da tam nikoli ni bilo meja, razen če štejemo katastrske, ki so jih določili staroselski meščani, ki niso govorili ne slovensko ne hrvaško. Smešno je tudi to, da oblastniki obeh žepnih držav ne jemljejo resno projekta Evropske unije, kjer meja dejansko ni. Na poti iz Nemčije v Francijo je sprememba dežel najbolj opazna po oblikovanju divjadi na prometnih znakih. Politiki, zmedeni s trendom vseprisotne vojne, bi radi imeli vojno v Piranskem bajerju, hkrati pa ne bi imeli mej oz. bili del Evropske unije. Gre za mentalno konfuznost, za simptom beavosti, ko novonastali svet Imperija tolmačijo in upravljajo z zastarelimi merili nacionalne države.

Med to tolpo so "naprednejši" tisti, ki zbujaajo ksenofobne strahove pred migracijami, ki širijo novodobni rasizem, proizvajajo sovražnike in si izmišljajo teroriste. Toda zdaj ne več zato, da bi jih izgnali, izločili, uničili, izničili, zato da bi se homogenizirali v ljudstvu kot substanci nacionalne države, ki se je dekonstruirala v parametre, agencije in postopke, v reševanje brez rešitve. Njihov smisel je v obravnavi, v uravnavanju, menedžmentu "nevarnih" populacij. Če je bil izbris pred dvanajstimi leti potreben kot dokončna rešitev za tiste, ki so odstopali iz zdravega nacionalnega telesa, so danes izbrisani potrebni vsem, ki administrirajo na polju, ki se mu je nekoč reklo država: socialno skrbstvo, policijski postopki, advokatski biznis, humanitarci, medijski spektakel itn. V obeh primerih gre za objektivizacijo izbrisanih. Prvič so objektivirani kot truplo, drugič pa gre za diferencirano "reševanje" zombijev. Pri vsem tem so v drugo izbrisani nevarni, če se konstituirajo kot avtonomen zunanjepolitični subjekt. Potem so tista multituda, ki jo je sovražil Hobbes, ker je bila napoti ljudstvu, danes pa ne le temu, temveč tudi normalizaciji vojne in sovraštva. Zato se je zgodil drugi izbris, ko je društvo okupirala tista logika, ki je izbrisala ljudi tudi prvič: pravna, navidez apolitična logika. Ta vidi politično sfero zunaj sebe, v pokroviteljskih strankah (zlasti Združeni listi), ki jim izbrisani kot avtonomen politični subjekt v predvolilnem času škodijo. Zato so izbrisanim vzeli edino orožje, ki ga imajo – besedo. Zgodil se je drugi izbris izbrisanih.

Naivno je očitati notranjemu ministru, da je ravnal napak, celo neumno, ko ni administrativno rešil določila ustavnega sodišča. Človek je visoko usposobljen tehokrat, ki ve, kaj je trend časa. Na ravni političnega spektakla izbrisani koristijo desnici, ko dokazuje svoje fašistično narodnjaštvo, levici pa, ko na njihovih plečih dokazuje svojo zavezanost človekovim pravicam. Seveda ta logika levici ne prinese dovolj točk, hkrati pa mora biti represivni minister previden v doziranju svoje partijskosti. Njegovo (ne)ukrepanje je povsem v duhu permanentne vseprisotne in nedoločljive vojne: ne gre za rešitev, gre za reševanje. To reševanje ohranja funkcijo države, ki ji na globalnem prizorišču zmanjkuje smisel in delo. Selekcija dobrih od slabih izbrisancev, dolgotrajni postopki, resocializacija, pravde na sodiščih, terapijska ponudba, reševanje teh in onih problemov, usmerjanje in nadzor "nevarne" populacije in opomin ter sadistični užitek preostanku ljudstva so tisto, kar ohranja izbrisane kot žive mrtvece.

Tukaj človekove pravice nimajo nikakršnega pomena. Šteje varnost, šteje to, da se zadeve vedno znova rešujejo. Mogoče je koga presunila aroganca Busha, Blaira, Berlusconija in drugih, ki so najprej lagali, da gredo svet za vsako ceno reševati pred orožjem za množično uničevanje. Ko se je pokazalo, da lažejo, so se samo cinično nasmihali. Ne rabimo legitimnosti niti legalnosti, svet jim je tu zgolj oder nadmoči. Enako sodobno se obnašajo slovenski politiki, ki ignorirajo sklep ustavnega sodišča. Z aroganco dokazujejo svojo nadmoč in neodvisnost od spon legalnosti in obveznostih po legitimiranju svojega početja.

To razkrajanje države in razpad ljudstva pomeni oblikovanje novih tehnik in institucij gospodstva, pa tudi novih oblik odpora. V novem se meša staro in staro izgubo moči (potencialnosti) oblast kompenzira z brutalnostjo. V tej revoluciji se razpira tudi moč kot možnost. Povedano s Hollowayem: spreminjanje sveta brez boja za oblast. Participativna demokracija in resnična politika, ki se rojeva zunaj strankarskih ritualov. Subjektov je mnogo in ko jih utišajo ali prezrejo mediji, se ti izmislijo nove možnosti komuniciranja. Konstituirajo se v boju, kjer je njihovo glavno orožje beseda in izumljanje novih svetov. Ta konstitucija je v bistvu rekonstrukcija skupnosti in premagovanje osamljenosti in tesnobe, ki jo spremlja. Izbrisani naj se torej slišijo, vojne hujskače pa naj ožgeje sovražnikove meduze!